

УДК 338.49.001.76

Антонюк Д. А.

Запорізький національний університет

СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ

Досліджено інноваційну активність підприємств та діяльність об'єктів інноваційної інфраструктури в промислових регіонах України. Обґрунтовано необхідність структурної трансформації і модернізації інститутів інноваційної інфраструктури підприємництва. На прикладі одного з промислових регіонів України (Запорізької області) запропоновано структуру регіональної інноваційної системи з обґрунтуванням необхідності впровадження інфраструктурних елементів.

Ключові слова: інновації, інноваційна інфраструктура підприємництва, інститути інфраструктури, промислові регіони.

Постановка проблеми. Негативні тенденції в економіці України, обумовлені як політичними процесами, так і високою залежністю від експорту, застарілістю вітчизняних підприємств, неконкурентоспроможністю продукції на світових ринках, обумовлюють необхідність її структурної перебудови. Розпочаті процеси мегарегіональної інтеграції, зокрема впровадженій в односторонньому порядку ЄС режим автономних торговельних преференцій, відкриває можливості для виходу українських експортерів на нові ринки. Для цього необхідно забезпечити високу конкурентоспроможність продукції на основі впровадження інноваційних технологій в організаційній, технологічній, маркетинговій і фінансовій сферах. Слід зазначити, що рівень інноваційної активності підприємств на сьогодні в Україні є дуже низьким. Наприклад, у промисловості у 2012 р. інноваційною діяльністю займалися лише 1758 підприємств, або 17,4% промислових підприємств (у 2011 р. – 1679 підприємств, або 16,2%). На технологічні інновації 1362 підприємства витратили 11,5 млрд. грн. (у 2011 р. – 1348 підприємств і 14,3 млрд. грн.) [1].

Особлива увага у реалізації інноваційної моделі розвитку України має бути приділена промисловим регіонам (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська області), розвиток яких заснований на історично сформованій спеціалізації, де працюють «старі» підприємства (побудовані ще за радянських часів і зазвичай мають застаріле обладнання та технології), а «нові» практично відсутні або відділяються від існуючих. Тому особливо в цих областях необхідно збільшити частку підприємств із новітніх секторів з високим рівнем інноваційності та якнайшвидше модернізувати традиційні – металургійні, машинобудівні, хімічної і харчової промисловості – шляхом зниження енергозалежності, підвищення технологічності тощо.

Низька інноваційна активність підприємств, відсутність реальної державної підтримки науково-технічної діяльності, мотивації приватних інвесторів і, насамперед, недосконалість інституціонального середовища цих регіонів, зокрема інноваційної інфраструктури (яка дає змогу сформувати потребу у нововведеннях, забезпечити відповідний рівень пропозиції цих нововведень та комунікації між ними), призводить до того, що інновації не виступають визначальним чинником зростання економіки. Ці аргументи обумовлюють наявність значної кількості проблемних питань розвитку інститутів інноваційної інфраструктури промислових регіонів, які потребують нагального вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед робіт, які присвячені проблемам формування та модернізації інноваційної інфраструктури, доцільно розглянути наукові праці О.А. Амоші, П.Т. Бубенко, З.В. Герасимчук, В.Ф. Гриньова, О.І. Жилінської, Т.А. Іващенко, С.А. Парсадоняна, В.П. Семіноженко, А.А. Солдатова, Н.О. Чистякова, М. В. Шингур, Н.В. Єміна та багатьох інших. Дослідники значну увагу приділяють сутності, змісту, функціям і завданням інноваційної інфраструктури країни в цілому та окремих її регіонів. Наведемо думки деяких з них.

Науковці акцентують увагу на необхідності створення регіональної інноваційної системи, яка виступає частиною інноваційної системи країни. При цьому важливе місце в ній посідає саме інноваційна інфраструктура. Ключовою умовою інноваційного розвитку для регіонів, як констатує П.Т. Бубенко [2], є наявність ефективної інноваційної системи, у межах якої має бути забезпечена продуктивна взаємодія основних об'єктів інноваційної економіки – бізнес-структур, науково-освітніх інститутів і органів влади. Слід зазначити про її недосконалість, а в деяких промислових регіонах і повну відсутність, хоча деякі елементи працюють достатньо ефективно.

З.В. Герасимчук інноваційну інфраструктуру регіону розглядає як підсистему регіональної інноваційної системи, яка об'єднує організаційно-економічні форми та інституційні структури, налагоджує взаємозв'язки з її складовими, забезпечує інтеграцію діяльності науково-дослідного та промислового секторів, сприяє підтримці, створенню, функціонуванню і розвитку інноваційного бізнесу на різних стадіях інноваційного процесу, забезпечує виробничо-технологічні, фінансові, інформаційно-маркетингові, кадрові послуги, підвищує ефективність інноваційного процесу та зменшує тривалість виходу на ринок наукоємкої продукції [3]. Інше визначення надає М. Канаєва, на думку якої, інноваційна інфраструктура – це соціально-економічна система, що забезпечує координацію безперерйне багаторівневе функціонування взаємозв'язків і суб'єктів інноваційної сфери з метою збільшення ефективності та зменшення тривалості інноваційного процесу. Це відбувається шляхом надання послуг, постачання ресурсів, організаційного оформлення взаємозв'язків між суб'єктами інноваційної сфери, що призводить до зменшення вартості їх взаємодії та зниження ризику [4].

Аналіз апріорі свідчить про те, що значна увага дослідників приділялася питанням класифікації елементів інноваційної інфраструктури та дослідженням їх змісту. С. Парсадонян виділяє два

елементи інноваційної інфраструктури: інформаційну та організаційну підтримку. Перша спеціалізується на наданні інформації виробникам та споживачам інноваційної продукції та є сукупністю довідникової, патентної, кон'юнктурної, аналітичної, технічної та рекламної інформації. Друга – займається організаційним забезпеченням та представлена переважно консультативними фірмами [5]. Хоча, на нашу думку, ця класифікація є не повною та не охоплює законодавчі норми, прийняті правила, технічні рішення для забезпечення підтримки. К. Плетньов дає більш розширену класифікацію інноваційної інфраструктури, що складається з багатьох систем: організаційної, фінансово-кредитної, інформаційної, сервісного обслуговування, навчання, експертизи, виробничо-технологічної підтримки, сертифікації, просування на ринки, координації та регулювання розвитку тощо [6]. Хоча найбільш раціональною, на нашу думку, є класифікація, запропонована Мінекономрозвитку Росії [7] та ФДБНУ НДІ РДНКЦЕ [8], відповідно до якої розрізняють: виробничо-технологічну інноваційну інфраструктуру (технопарки; бізнес-інкубатори; центри трансферу технологій; центри колективного користування; інжинірингові центри; центри кластерного розвитку); території інноваційного розвитку (особливі економічні зони техніко-впроваджувального типу; наукогради); інформаційну та експертно-консалтингову інноваційну інфраструктуру (фонди підтримки малого і середнього підприємництва; центри субконтрактації; інформаційні центри); фінансову інфраструктуру (венчурні фонди; гарантійні фонди; державні та муніципальні фонди підтримки підприємництва; банки, що здійснюють фінансування інновацій; мікрофінансові організації, що здійснюють фінансування інновацій). Слід зазначити, що науковці розглядають елементи інноваційної інфраструктури в дуже обмеженому сенсі та не враховують інституційні складові (правила і норми, механізми тощо).

До функцій цих і інших елементів інноваційної інфраструктури регіону відносять [3]: забезпечення та підтримка зв'язків між підсистемами інноваційного процесу регіону; виробничо-технологічна, фінансово-кредитна, інформаційно-консультативна та кадрова підтримка суб'єктів науково-інноваційної діяльності; активізація науково-інноваційної діяльності в регіоні; стандартизація та сертифікація інноваційної продукції; кадрове забезпечення інноваційної інфраструктури регіону; зниження ризику через диверсифікацію учасників інноваційного процесу; регулювання інноваційного процесу тощо.

Що стосується державного визначення інноваційної інфраструктури, слід зазначити, що на сьогодні в Україні інноваційна діяльність регулюється низкою законів: Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України, Закони України «Про інформаційну діяльність», «Про спеціальний режим інвестиційної і інноваційної діяльності технологічних парків», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», державна цільова економічна програма «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009-2013 рр.» тощо, що свідчить про актуальність проблем і зацікавленості держави в їх вирішенні. Відповідно до Закон України «Про інформаційну діяльність», інновацій-

на інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо) [9]. При цьому такі терміни, як «технополіс», «бізнес-центр», «бізнес-інкубатор», у даних нормативних актах не мають чіткого визначення, що ускладнює динаміку їх розвитку та функціонування, до того ж спостерігається неузгодженість різних регламентуючих документів, відміна окремих статей законів підзаконними актами тощо.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Хоча існуючі публікації містять значний масив теоретичних розробок, окремих аспектів інноваційної діяльності та інноваційної інфраструктури, однак практично не стосуються питань інституційного забезпечення інноваційної інфраструктури, її впливу на інноваційну діяльність підприємств, трансформації інноваційної інфраструктури підприємництва на регіональному рівні. Практика на регіональному рівні відображає недостатній її розвиток і неефективне функціонування, що потребує подальшого дослідження.

Метою статті є розроблення пропозицій щодо структурної трансформації і модернізації інститутів інноваційної інфраструктури підприємництва промислових регіонів. З огляду на недостатність вивчення регіональної інноваційної інфраструктури підприємництва, завданнями автора було:

- дослідити інформаційну активність підприємств та діяльність об'єктів інноваційної інфраструктури в промислових регіонах України;
- обґрунтувати необхідність структурної трансформації і модернізації інститутів інноваційної інфраструктури підприємництва;

- на прикладі одного з промислових регіонів запропонувати структуру регіональної інноваційної системи з обґрунтуванням необхідності впровадження інфраструктурних компонентів.

Основний матеріал і результати дослідження. Аналіз чисельності об'єктів інноваційної інфраструктури в регіонах України свідчить про їх обмеженість, структурну та функціональну неповноту, дуже обмежену діяльність венчурних фондів і центрів трансферу технологій. За інформацією Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва станом на 01.01.2014, в регіонах діють 480 бізнес-центрів, 79 бізнес-інкубаторів, 50 технопарків, 538 лізингових центрів, 4 148 небанківських фінансово-кредитних установ, 226 фондів підтримки підприємництва (з яких 23 створені за участю Українського фонду підтримки підприємництва), 3 034 інвестиційних та інноваційних фондів і компаній, 4 238 інформаційно-консультативні установ (табл. 1) [10]. За наявності динаміки зростання загальної кількості об'єктів інфраструктури на 2,8%, порівняно з 2012 роком, залишається диспропорція у формуванні інноваційної інфраструктури підприємства підприємництва в регіонах України. Так, 35,9% від загальної кількості об'єктів інфраструктури сконцентровано в місті Києві, 10,1% – в Донецькій, 7,2% – в Харківській областях. Тоді як в інших регіонах України питома вага таких об'єктів значно менше, а саме: 4,2% – в Полтавській, 3,4% – в Луганській, 2,9% – в Житомирській областях. В місті Севастополь лише 1,0%, в Чернівецькій області – 0,86%, в Чернігівській області – 0,8%. Формування інноваційної інфраструктури підприємництва протягом 2013 року

здійснювалося шляхом розвитку її окремих елементів. Так, у порівнянні з 2012 р. збільшилася загальна кількість технопарків (на 8,7%), інформаційно-консультативних установ (на 8,6%), небанківських фінансово-кредитних установ (на 4,7%), бізнес-інкубаторів (на 4,0%), координаційних рад з питань підприємництва (на 1,6%).

Аналіз структури формування доходної частини бюджету свідчить, що саме промислові області (Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Луганська, Харківська) формують найбільшу частку ВВП України. Так, Запорізька область входить до групи регіонів України, що складають основу економічного та інтелектуального потенціалу країни. Тут зосереджені практично всі основні галузі промисловості: електроенергетика, металургія, машинобудування, металообробка і хімічна промисловість. До того ж Запорізька область є єдиним регіоном з високим рівнем інноваційного потенціалу [11, с. 100; 12], пропускаючи в групу регіонів з дуже високим рівнем м. Київ, Донецьку і Харківську області.

Аналіз розвитку підприємств Запорізької області, залучених до розроблення інноваційних продуктів та інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності, дозволив виділити низку проблемних питань, які з великою вірогідністю можна спроектувати як на інші промислові регіони, так і на країну в цілому.

1. Недостатність фінансування і, як наслідок, незабезпеченість матеріально-технічною базою, дефіцит кадрів тощо.

2. Несформованість або недосконалість механізму взаємодії між споживачем і виробником інноваційного продукту, що відчувається особливо гостро з урахуванням того, що існує активний ринок інновацій і інтелектуальних продуктів як в Україні, так і за її межами. Причиною такого становища є відсутність в області регіональної інноваційної системи та відповідної інфраструктури, яка б дозволила проводити роботи з перетворення результатів науково-технічної діяльності в технології і нові підприємства. З урахуванням міжнародного досвіду (згідно з яким, в розвинених країнах така організаційна система в різних формах існує у вигляді бізнес-інкубаторів і технопарків) в Запорізькій області ця проблема повинна бути вирішена за рахунок розвитку інноваційної інфраструктури підприємства: бізнес-кооперативних бюро, бізнес-інкубаторів, рамкових програм, консалтингових компаній тощо.

3. Нездатність окремих підприємств здійснювати розроблення та впровадження інноваційної продукції власного виробництва у зв'язку з великою вартістю науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, а також недостатньою фінансовою підтримкою з боку держави. Хоча багато провідних підприємств, які є основними вироб-

Таблиця 1

Характеристика інститутів інфраструктури підприємництва станом на 1 січня 2014 року

№	Області	Бізнес-центри	Бізнес-інкубатори	Технопарки	Лізингові центри	Небанківські ФК установи	Фонди підтримки підприємництва	Інвестиційні фонди і компанії	Інноваційні фонди і компанії	Інформаційно-консультативні установи	Кількість громадських об'єднань суб'єктів підприємства	Кількість координаційних рад з питань підприємства
1	Вінницька	11	3	2	9	128	15	49	27	295	80	34
2	Волинська	10	4	1	6	64	11	12	4	62	59	21
3	Донецька	27	6	2	38	370	8	216	120	630	101	64
4	Дніпропетровська	4	1	-	4	59	1	6	-	7	104	43
5	Житомирська	3	1	1	-	35	2	-	2	254	128	29
6	Закарпатська	4	2	-	1	128	10	20	11	77	82	18
7	Запорізька	11	2	-	8	61	2	39	4	21	81	27
8	Івано-Франківська	18	3	1	2	26	5	2	-	24	52	19
9	Київська	12	5	-	12	58	13	5	-	90	100	39
10	Кіровоградська	23	1	-	4	39	4	-	1	58	46	26
11	Луганська	24	3	-	6	125	10	31	7	136	147	34
12	Львівська	16	3	2	15	146	8	23	1	53	73	29
13	Миколаївська	30	1	-	8	235	4	14	10	265	26	-
14	Одеська	31	4	-	7	26	10	12	10	37	108	33
15	Полтавська	14	2	1	10	29	14	72	26	376	88	31
16	Рівненська	6	3	1	4	144	1	3	1	11	45	21
17	Сумська	3	5	-	3	117	7	4	4	42	66	26
18	Тернопільська	7	2	1	3	59	2	-	1	24	52	18
19	Харківська	54	1	12	34	100	1	152	145	511	73	44
20	Херсонська	9	3	2	4	62	5	16	2	19	27	22
21	Хмельницька	3	1	2	3	50	3	1	1	54	73	27
22	Черкаська	5	3	-	5	81	2	3	1	42	56	27
23	Чернігівська	2	1	-	-	35	2	-	1	8	47	24
24	Чернівецька	3	1	-	1	32	10	2	1	20	50	14
25	АР Крим	29	7	-	4	57	6	13	2	50	97	27
26	м. Київ	118	10	20	347	1809	66	1510	372	1069	288	12
27	м. Севастополь	3	1	2	-	73	4	73	2	3	*	*
	Всього	480	79	50	538	4148	226	2278	756	4238	2149	709

никами інноваційної продукції, мають власні науково-дослідні установи, створюючи істотну конкуренцію для спеціалізованих інноваційних фірм, все ж таки питання про державну підтримку пропонуємо вважати відкритим і особливо важливим.

Виходячи з вищезазначеного, вбачаємо за необхідне створення регіональної інноваційної системи (рис. 1) та такі шляхи трансформації і модернізації інноваційної інфраструктури Запорізької області:

1. Вдосконалення регіональної нормативної бази, зокрема – підвищення підтримки з боку місцевих органів влади. Так, наприклад, в області розроблена цільова економічна програма інноваційного розвитку на 2008-2012 рр., метою якої було створення інноваційної інфраструктури, здатної забезпечити підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки, ефективне використання науково-технічного потенціалу шляхом створення в регіоні інноваційних підприємств, при цьому фінансування її було практично відсутнє.

2. Залучення фінансування для формування елементів інноваційної інфраструктури за рахунок економії бюджетних витрат, створення інноваційного фонду регіону, кредитних спілок, венчурних фондів, залучення приватних інвесторів. Для подолання проблем браку фінансування, незабезпеченості матеріально-технічною базою, дефіциту кадрів необхідним є сприяння інтеграції, об'єднанню, кооперації всіх складових науково-технічного потенціалу в різних секторах наукової діяльності.

3. Розвиток міжнародної співпраці з питань наукової та фінансової підтримки відповідних розробок, що є однією з умов ефективного розвитку інноваційного потенціалу. Залучення фінансування можливе як через зарубіжні фонди та компанії з управління активами, так і шляхом посилення інституційної, культурної та фінансової основи конкурсного грантового фінансування.

4. Організація виставково-ярмаркових заходів, інноваційних бірж із презентацією інновацій з метою формування партнерських зв'язків інноваторів і інвесторів.

5. Важливим, на наш погляд, є також сприяння розвитку міжрегіональної співпраці, особливо на базі кластерних утворень. Аналіз потенційних кластерів, що формуються до теперішнього часу, в Запорізькій області дозволяє виділити декілька провідних секторів, які в найближчій перспективі одержать інтенсивний розвиток: металургія і металообробка; теплоенергетика; машинобудування (авто-, сільхоз-, приладо-); надання професійних послуг (бізнес-послуги, освіта, логістика); будівництво; екологія і переробка відходів; туризм і виробництво сувенірів; виробництво одягу та взуття; охорона здоров'я (біофармацевтика, медичне устаткування); харчова промисловість; тваринництво, рибальство, рослинництво, бджільництво, садівництво та виноробство [13].

Турбує також відсутність в цьому секторі розробок за пріоритетними напрямками розвитку, включаючи збереження навколишнього середовища і новітніх ресурсозберігаючих технологій. Отже, виникає питання про необхідність впровадження заходів з подолання такої ситуації (зокрема, надання пільг заводам, що використовують наукові розробки). Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємств, стимулюватиме залучення до розробок університетів і держави через надання грантів.

6. Розширення мережі інформаційно-консультативної, організаційно-технічної підтримки інноваційного розвитку приватними організаціями. Зокрема, це стосується ефективного функціонування системи організацій та установ, які забезпечують захист прав інтелектуальної власності, проведення експертизи інноваційних, науково-технічних проектів, сертифікацію наукоємної продукції, надання послуг у сфері метрології, стандартизації,

Рис. 1. Модель регіональної інноваційної системи

контролю якості, інформаційне та консультаційне забезпечення реалізації інвестиційних проєктів, підвищення кваліфікації представників підприємств та підприємців в інноваційній діяльності, питаннях інтелектуальної власності і трансферу технологій.

Також в Запорізькій області на даний момент активно ведеться обговорення шляхів формування технопарків, промислових зон або зон пріоритетного розвитку. Висунуті пропозиції про створення індустріальних парків для розвитку високотехнологічного машинобудування і харчової промисловості.

7. Стимулювання інноваційного підприємництва шляхом використання регіональних преференцій, механізмів часткового відшкодування відсоткових ставок, участі у виставково-ярмаркових заходах, пільг на оренду приміщень тощо.

Слід зазначити, що частина елементів інноваційної інфраструктури вже створена в регіоні. Тому основні зусилля повинні бути спрямовані на тиражування в регіонах об'єктів інфраструктури, що позитивно зарекомендували себе, створення та розвиток недостатніх ланок і на розробку нормативно-методичного та інформаційного забезпечення функціонування і розвитку об'єктів інноваційної інфраструктури.

Висновки. Проведені дослідження поточного стану, можливостей структурної трансформації і модернізації інститутів інноваційної інфраструктури підприємництва промислових регіонів дозволили:

- проаналізувати сутність, зміст, функції і завдання інноваційної інфраструктури країни в цілому та окремих її регіонів;

- кількісно та якісно оцінити інноваційну інфраструктуру в регіонах України, яка характеризується обмеженістю, структурною та функціональною неповнотою, дуже обмеженою діяльністю венчур-

них фондів і центрів трансферу технологій; за наявності динаміки зростання загальної кількості об'єктів інфраструктури, залишається диспропорція у формуванні інноваційної інфраструктури підтримки підприємництва в регіонах України;

- на прикладі Запорізької області як регіону з високим рівнем інноваційного потенціалу, де зосереджені практично всі основні галузі промисловості (електроенергетика, металургія, машинобудування, металообробка і хімічна промисловість), виділити проблеми, що перешкоджають інноваційній активності підприємств: недостатність фінансування і, як наслідок, незабезпеченість матеріально-технічною базою; несформованість або недосконалість механізму взаємодії між споживачем і виробником інноваційного продукту; нездатність окремих підприємств проводити розробки та впровадження інноваційної продукції власного виробництва у зв'язку з великою вартістю тощо;

- запропонувати певні шляхи трансформації і модернізації інноваційної інфраструктури промислових регіонів: вдосконалення нормативної бази; залучення фінансування для формування елементів інноваційної інфраструктури за рахунок економії бюджетних витрат, створення інноваційного фонду регіону, кредитних спілок, венчурних фондів, залучення приватних інвесторів; розвиток міжнародної співпраці в питаннях наукової і фінансової підтримки відповідних розробок; організація виставково-ярмаркових заходів, інноваційних бірж; міжрегіональна співпраця, зокрема на базі кластерних утворень; стимулювання інноваційного підприємництва шляхом використання регіональних преференцій, механізмів часткового відшкодування відсоткових ставок, участі у виставково-ярмаркових заходах, пільг на оренду приміщень тощо. Кожен із запропонованих заходів потребує проведення подальших глибоких досліджень.

Список літератури:

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2012 році. Статистичний збірник [За ред. І. В. Калачової]. – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 287 с.
2. Бубенко П. Ключові моменти формування регіональних інноваційних систем в Україні / П. Бубенко, В. Гусев // Економіка України. – 2007. – № 8. – С. 33-39.
3. Герасимчук З.В. Інноваційна інфраструктура регіону: методологія формування і розвитку / З.В. Герасимчук, Н.Т. Рудь // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 3(105). – С. 197-207.
4. Канаєва М. Класифікація складових та елементів інноваційної інфраструктури / М. Канаєва // Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2008. – № 99-100. – С. 35-39.
5. Парсаданян С.А. Инновационная деятельность: организация, технологии, проектирование / С. А. Парсаданян, В. К. Потемкин. – СПб. : ИРЭ РАН, 2001. – 234 с.
6. Белоусов В.Л., Плетнев К. И. Экспертиза в сфере научно-технической и инновационной деятельности. – М. : РАГС, 1997. – 8 с.
7. Информационные формы для характеристики объектов инновационной инфраструктуры субъектов Российской Федерации и методические материалы по их заполнению [Электронный ресурс] / Министерство экономического развития Российской Федерации. – Режим доступа : http://www.economy.gov.ru/minec/activity/sections/innovations/development/doc20120614_02.
8. Национальный центр по мониторингу инновационной инфраструктуры научно-технической деятельности и региональных инновационных систем [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.miiris.ru>.
9. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
10. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrp.gov.ua/info/3226>.
11. Федулова Л.І., Багал Ю.М., Шовкун І.А. та ін. Інноваційно-технологічний розвиток України: стан, проблеми, стратегічні перспективи: Аналітичні матеріали до Парламентських слухань «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів». – К. : Ін-т екон. та прогнозів. НАН України, 2009. – 196 с.
12. Антонюк Д. А. Проблеми та перспективи інноваційного розвитку промислового регіону (на прикладі Запорізької області) / Д. А. Антонюк, К. І. Антонюк // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2012. – № 9. – С. 397-403.
13. Соколенко С.И. Перспективы повышения конкурентоспособности экономики Запорожской области на основе кластеров / С.И. Соколенко, В.И. Шамилов // Деловой вестник. – 2010. – № 12. – С. 24.

Антонюк Д. А.

Запорожский национальный университет

СТРУКТУРНАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ И МОДЕРНИЗАЦИЯ ИНСТИТУТОВ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ПРОМЫШЛЕННЫХ РЕГИОНОВ

Резюме

Исследована инновационная активность предприятий и деятельность объектов инновационной инфраструктуры в промышленных регионах Украины. Обоснована необходимость структурной трансформации и модернизации институтов инновационной инфраструктуры предпринимательства. На примере одного из промышленных регионов Украины (Запорожской области) предложена структура региональной инновационной системы с обоснованием необходимости внедрения инфраструктурных элементов.

Ключевые слова: инновации, инновационная инфраструктура предпринимательства, институты инфраструктуры, промышленные регионы.

Antoniuk D. A.

Zaporizhzhya National University

STRUCTURAL TRANSFORMATION AND MODERNIZATION OF THE INSTITUTES OF INNOVATION ENTERPRISE INFRASTRUCTURE IN INDUSTRIAL REGIONS

Summary

The innovative enterprises activity and activities of innovation infrastructure facilities in the industrial regions of Ukraine was investigated. The necessity of structural transformation and modernization of institutions innovative business infrastructure was justified. The structure of the regional innovation system with rationale implementation of infrastructure elements was proposed on example of one of the industrial regions of Ukraine (Zaporozhye region).

Key words: innovation, enterprise innovation infrastructure, institutions of infrastructure, industrial regions.

УДК 658.153

Баранов А. І.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

ЗАГАЛЬНИЙ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ГАЛУЗІ ТА СПЕЦИФІКА УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ В БУДІВНИЦТВІ

Представлено загальний техніко-економічний стан будівельної галузі. Проведено аналіз стану та ефективності використання обігових коштів галузі. Визначено ключові аспекти та специфіку управління оборотними активами в будівництві.

Ключові слова: будівельна галузь, оборотні активи, незавершене будівництво, власний капітал, коефіцієнт покриття.

Постановка проблеми. Для того щоб поліпшити ситуацію в економіці України, необхідно, в першу чергу, відновити будівельну галузь. А для того, щоб відновити нормальну роботу будівельної галузі, потрібно вирішити питання недобудов, тому що будівельна галузь розвивається, в основному, за гроші саме фізичних осіб. Саме фізичні особи (приватні інвестори) формують основні джерела оборотних активів будівельних компаній, частка яких у майні понад 80%. Основна проблема будівельної галузі – це забезпечення виробничого процесу оборотними активами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми управління обіговими коштами висвітлено у працях багатьох російських та українських вчених: Бланка І.А., Бочаров В.В., Леонт'єв В.Є., Лебедько С.А., Радіонов Р.А., Сироткін С.А., Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І., Савицька Г.В. тощо [1-7].

Метою роботи є висвітлення загального техніко-економічного стану галузі та специфіка управління оборотними активами в будівництві.

Виклад основного матеріалу. Основна проблема будівельної галузі – це забезпечення виробничого процесу оборотними активами. Виробничий про-

цес у будівництві є дуже ємним і вимагає великих обсягів фінансових ресурсів. Будівельні компанії не мають таких фінансових ресурсів. Їх не має і держава. Таким чином, основне завдання держави в сучасних умовах полягає в тому, щоб захистити права громадян, які будуть інвестувати в будівництво житла. Фактично приватні інвестори беруть на себе тягар фінансування та забезпечення кредитними ресурсами, адже саме приватні інвестори беруть 20-річні кредити і повинні їх виплачувати.

За оцінками експертів, в Україні загальна нестача житлової площі на сьогоднішній день оцінюється приблизно в 280 млн. м². При 28 м² на людину – це 10 млн. осіб сьогодні потребують житла (при цьому офіційна «черга» складає всього 1,5 мільйона). Пожвавити будівельну галузь за задумом держави повинна програма «Доступне житло», або пільгове іпотечне кредитування під 3%. Спроможності даної ініціативи сьогодні викликає великі сумніви і у банкірів, і у забудовників, і у самих потенційних учасників програми.

З урахуванням вартості (за нормативами) одного квадратного метра 5 000 грн., державі необхідно щорічно інвестувати тільки в житловий фонд порядку 196 млрд. грн. Згідно з ініціативою Пре-